

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj-juni 2020
Institution	Skive-Viborg HF & VUC
Uddannelse	Hfe
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Rikke Hansen (RIH) og Julie Nørgaard (JUN)
Hold	sDh6Da18 – 1. år

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Portrætartikler (RIH)
Titel 2	Fakta og fiktion (JUN)
Titel 3	Lyrik (JUN)
Titel 4	Kortfilm (RIH)
Titel 5	Sprog og handling (RIH)
Titel 6	Middelalderens fortællinger – evigt aktuelle? (JUN)
Titel 7	Oplysningstiden & Romantikken (JUN)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 1	Portrætartikler De sproglige og mediemæssige stofområder
Indhold	<p>Kernestof : ”At skrive en artikel” fra <i>Til tasterne – skriftlighed i dansk</i> af Janne Vigsø Børsting og Tina Dunø, 2016 Portrætartikel: ”Han elsker at give koncert” fra Politiken, 13.01.2014 Portrætartikel: ”Omar Abdel Hamid El-Hussein blev fængslet for grov vold, men kom forandret ud og gik i døden som terrorist” fra Ritzau, 17.02.2015 Ciceros pentagram (som værktøj til analyse af en teksts kommunikationssituation) Video: ”Grammatik for dummies – ordklasser” https://www.youtube.com/watch?v=GEvrlIKXN0U Sproget.dk og grammatip.com: regler og øvelser til ordklasser, typiske sproglige problemer, sætningsled, sætningstyper og tegnsætning.</p> <p>Supplerende stof Portræt af Caspar Eric https://www.youtube.com/watch?v=GP0mzTVlsmA Interviewteknik ved Kurt Strand https://www.youtube.com/watch?v=n2uToesJ964&t=81s</p>
Omfang	14 lektioner á 50 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Lære hinanden at kende Få kendskab til artikelgenren, særligt portrætartikler, og komme i gang med at skrive artikler i dansk Introduktion til notat- og læseteknikker Kendskab til og anvendelse af grammatikkens grundbegreber, både i egne tekstproduktioner og i analysen af andres tekster. Screening af holdet</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning Gruppe- og par-arbejde Individuelt arbejde i øvelser Skriftligt aflevering af en portrætartikel</p>

Titel 2	Fakta og fiktion Litterært og sprogligt emne
Indhold	<p><u>Litteratur</u> Ole Schultz Larsen: <i>Håndbog til dansk</i> (2015) Ibog; om fiktion og fakta + om fakta- og fiktionskoder + om tale og skriftsprog, komposition, temaer.</p> <p>Helle Helle: ”En stol for lidt”, 1996 Johannes V. Jensen: ”Bo’P”, 1901 H.C. Andersen: ”Klods Hans”, 1855 Pia Juul: ”Opgang”, 2001</p>

	<p>Fælles værk læsning: Knud Romer: <i>Den som blinker er bange for døden</i>, 2001</p> <p>Papir om de tre skrivefaser Papir om den analyserende artikel</p> <p>Skriftlig aflevering: Analyserende artikel om ”Tomrum – i litteratur og kunst” med analyse og fortolkning af ”En stol for lidt” af Helle Helle. Mundlige præsentationer over analyse og fortolkning af ”Den som blinker er bange for døden” af Knud Romer, efter gruppearbejde med udarbejdelse af power point præsentationer.</p>
Omfang	25 lektioner
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Øve analyse og fortolkning med særlig fokus på introduktion til personkarakteristik, miljø og tid, fortæller, tema, komposition, perspektivering • Introduktion til de tre skrivefaser • Øve samarbejde, mundtlighed og skriftlighed
Væsentligste arbejdsformer	I har arbejdet meget i par og grupper for at træne det arbejde sammen omkring forskelligt fagligt stof og bruge sproget fagligt – og for at lære hinanden at kende. Vi har arbejdet fælles på klassen, og I har arbejdet individuelt, særligt med det skriftlige arbejde og mindre skriveøvelser. Der er arbejdet med synlig læring, hvor en indledende brainstorm og afsluttende begrebsliste viser, hvor meget I har rykket jer.

Titel 3	Lyrik Litterært og sprogligt emne
Indhold	<p><u>Litteratur</u></p> <p>Ole Schultz Larsen: <i>Håndbog til dansk</i> (2017) Ibog; om sproglige billeder, sproglige figurer, rim og rytme, litterære genrer og rap Barbara Kjær-Hansen m.fl.: <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i> Om Ekspressionisme s. 138-140</p> <p>Søren Ulrik Thomsen: ”Det værste og det bedste” uddrag af digtet s. 297-300 i <i>Samlede Thomsen</i>, 2002 Tom Kristensen: ”Nat i Berlin”, sigt 1921 Nordstrøm: ”Berlin”, sangtekst, 2006 Fælles værk læsning: Casper Erik: <i>Avatar</i>, digtsamling, 2001 Selvmord: ”Selvmord”, sangtekst, 2009 Per Lagerkvist: ”Ångest”, digt, 1916</p> <p>Papir om ’Indledning og Afslutning i skriftligt arbejde’ Papir om ’Brug af citater’</p> <p>Skriftlig aflevering: Analyserende artikel om ”Ekspressionistisk lyrik”. En analyse og fortolkning af Tom Kristensens digt ”Det blomstrende slagsmål”. Skriftlige opgaver: I har skrevet jeres egne ”Det værste og det bedste”-digte, hvor I skulle arbejde med bogstavrim, metaforer og brug af sansende tillægsord. Mundtlige gruppe-præsentationer af værkstedsarbejde med udvalgte digte i ”Avatar”, hvor I blandt har arbejdet med ydre-indre komposition, sproglige billeder og jeres egne billedkollager.</p>

Omfang	20 lektioner
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Få en forståelse af genrerne under fiktion • Blive bevidst om sproglige virkemidler under fiktion – og hvilken betydning virkemidlerne har for tekstens hensigt og fortolkning • Få analyseredskaber til både 'det indholdsmæssige' i fiktive tekster og til 'det stilistiske' • I analyse og fortolkning har vi haft særligt fokus på: Sprog, stil, ordvalg, metaforer, sammenligninger, bogstavrim, enderim, vers, strofer, modsætninger, gentagelser og eksistentielle temaer som selvmord og angst. • Ekspressionistisk lyrik – sprog der udtrykker en indre virkelighed. • Arbejde med jeres skriftlighed har haft fokus på opbygningen af en analyse og 'den analyserende artikel'
Væsentligste arbejdsformer	Vi har arbejdet både fælles på klassen og selvstændigt i grupper med tekstanalyse. Ved gennemgang af nyt stof er begreber introduceret ved klasseundervisning. Vi har også arbejdet mere projektorienteret, hvor I har haft mere tid i grupper til arbejdsspørgsmål, hvor I selv skulle prøve at læse jer ind i nyt stof. Vi har arbejdet individuelt med at skrive digte og analyserende artikel til aflevering. Vi har arbejdet med synlig læring, hvor afsluttende begrebsliste over forløbet har samlet op på de begreber, I har med omkring lyrik.

Titel 4	Kortfilm Det mediemæssige stofområde
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Ibogen <i>Håndbog til dansk</i> af Ole Schultz Larsen, 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oversigt til film – filmiske virkemidler og filmens dramaturgi (side-id: p222 og p223) <p><i>Gravejr</i> af Anne Heeno (2000) https://filmcentralen.dk/alle/film/gravejr</p> <p><i>Storesøsters værelse</i> af Hafed, Fadel & Lorenzens (2017)</p> <p><i>Katten og sækken</i> af Line Kunø (2018) https://www.ekko.dk/shortlist/film/katten-og-saekken/</p> <p><i>Lovefield</i> af Mathieu Ratthe (2008): https://www.youtube.com/watch?v=4meeZifCVro</p> <p><i>Helium</i> af Anders Walter (2014)</p> <p>Raskins 7 parametre for kortfilm</p> <p>Supplerende stof: Opgaver til billedanalyse</p> <p>Mundtlig præsentation af analyse og fortolkning af en selvvalgt kortfilm</p>
Omfang	12 lektioner á 50 minutter
Særlige fokuspunkter	Kendskab til filmens dramaturgi (berettermodel, plot point model, surprise, suspense, identifikation, karakterer, fortæller og sysnvinkel)

	<p>Kendskab til basale filmiske virkemidler (billedbeskrivelse, perspektiv, billedkomposition, kamerabevægelser, lyd, lys, farver, klipning)</p> <p>Analyse og fortolkning af levende billeder med fokus på, hvordan de anvendte filmiske virkemidler spiller ind i filmens fortælling</p> <p>Kendskab til kortfilm som genre (Raskins 7 parametre)</p> <p>Øve mundtlig formidling/oplæg med fokus på disposition, begyndelse og afslutning på oplægget</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, pararbejde, gruppearbejde, mundtlige præsentationer med selvstændig analyse af en selvvalgt kortfilm

Titel 5	Sprog og handling Det sproglige stofområde
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Ibogen <i>Håndbog til dansk</i> af Ole Schultz Larsen, 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sproghandlinger og indirekte sproghandlinger (side-id: c638 og c1285) - Toulmins argumentationsmodel (side-id: c614) - Fejltyper og argumentationskneb (side-id: c628) - Retorik (side-id: p204) - Sproglige figurer (side-id: p194) - Oversigt over sproglige billeder (side-id: c545) <p>”Vi har allerede aftalt en pris”, novelle af Katrine Marie Guldager (2005)</p> <p>”Rygere har også rettigheder” af Søren Lodahl, læserbrev fra Skive Folkeblad, 22.01.19</p> <p>Debat mellem Anne Grethe Bjarup Riis og Susanne Møller, klip fra Go’Morgen Danmark (2011) https://www.youtube.com/watch?v=IMWocEIAeZI</p> <p>”Epistel 91” af Ludvig Holberg (1748)</p> <p>”Kan vi unge virkelig ikke være os selv uden at drikke alkohol?”, debatindlæg af Sara Slot Hammer, Politiken 19.09.2016</p> <p>”Vi har sønderrevet det danske sprog”, debatindlæg af Dy Plambeck, Politiken 30.04.2017</p> <p>Statsminister Jens Stoltenbergs tale i Oslo Domkirke den 24. juli 2011</p> <p>Greta Thunbergs tale ved COP24, dec. 2018</p> <p>Tale fra filmen <i>En kort en lang</i> (2001)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=zyQ9O8NnFUk</p> <p>Kronprinsesse Marys tale til kronprins Frederik ved hans 50års fødselsdag, Christiansborg Slot den 26. maj 2018</p> <p>Statsminister Lars Løkke Rasmussens nytårstale 2019 – uddrag</p> <p>Dronning Margrethes Nytårstale 2019</p> <p>Kampagne fra Rådet for sikker trafik ”Hvad laver du, når du kører bil?” (2015)</p> <p>Retorik på Youtube: Secondo X Fundamentum, Highend Couture & Snearkermaket</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=W0ptJ6kdj6o&fbclid=IwAR2Ov24mJltbLtk1d9Jb5qM0N-BefUYVSDR27_HUASEKtsfYqMtlTHgJeSI</p> <p>Line Knutzons 1. maj-tale 2017</p> <p>”Lad flammen fortære de forlorne værdier”, båltale af Knud Romer (2006)</p>

	<p>Supplerende stof: Diverse sproghandlinger fra bl.a. sociale medier Lærerproduceret Powerpoint-præsentation om Toulmins argumentationsmodel Papirer om redegørelse ”Midsommervisen (Vi elsker vort land)”, tekst af Holger Drachmann (1885)</p> <p>Mundtlige afleveringer: Analyse og vurdering af Kronprinsesse Marys tale til kronprins Frederik ved hans 50års fødselsdag, Christiansborg Slot den 26. maj 2018 Analyse af sproglige virkemidler i statsminister Lars Løkke Rasmussens nytårstale 2019 – uddrag Retorisk analyse af Line Knutzons 1. maj-tale 2017</p> <p>Skriftlig aflevering: Debatterende artikel om den demokratiske samtale i dag, opgave 4 i opgavesættet: http://www.svhfvuc.dk/dansk/stxdec18/</p>
Omfang	30 lektioner á 50 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Kendskab til teorien om sproghandlinger, herunder forskellige typer af sproghandlinger (følelses- og holdningsudtrykkende, handlingsregulerende og informationsudvekslende sproghandlinger, direkte og indirekte sproghandlinger), samt kunne anvende dette i analysen af konkrete sproghandlinger</p> <p>Viden om argumentationsteori: Toulmins argumentationsmodel, med særligt fokus på begreberne påstand, belæg, rygdækning, styrkemarkør og gendrivelse. Fejltyper og argumentationskneb.</p> <p>Anvende den teoretiske viden om argumentation til dels selv at opbygge stærke argumenter, dels til at analysere og vurdere andres argumentation.</p> <p>Viden om retorik: talegenrer, Ciceros pentagram, disposition, appellformer, samt sproglige/ retoriske virkemidler.</p> <p>Anvende den teoretiske viden om retorik til dels at analysere bl.a. taler, dels at blive mere bevidst om hvordan retorikken kan anvendes i egne mundtlige fremstillinger</p> <p>Træning i at skrive redegørende og argumenterende tekster, samt den debatterende artikel som skrivegenre</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, pararbejde, gruppearbejde, mundtlige præsentationer, skriftligt arbejde

Titel 6	Middelalderens fortællinger – evigt aktuelle? Litterært og sprogligt emne
Indhold	<p><u>Litteratur</u> Barbara Kjær-Hansen m.fl.: Litteraturhistorien på langs og på tværs: <i>Middelalderen og middelalderens genrer</i> s. 23-50 Ole Schultz Larsen: <i>Håndbog til danske</i> (2015) Ibog; om freudiansk læsning, aktantmodel, kontraktmodel og strukturalistisk læsning.</p>

	<p>”Ebbe Skammelsøn” (riddervise) ”Jomfruen i fugleham” (trylleviser) ”Harpens kraft” (trylleviser) ”Kong Lindorm” (folkeeventyr) Karen Blixen: ”Kongesønnerne”, kunsteventyr, 1946 Artikel: ”Det moderne menneske skammer sig for meget” Politiken, januar 2017, af Ditte Giese Drengene fra Angora: ”Ridder-problemer”, 2011 DR-program: ”Øgendahl og de store forfatter” om Karen Blixen.</p> <p>Papir om analysevejledning til folkeviser</p> <p><u>Lyd/Film-klip</u> Videoproduktion og –præsentation: I har lavet jeres egne digitale gengivelser af ”Jomfruen i fugleham”. Fremførelse af folkevisen Ebbe Skammelsen på lyd af Birgitte Grimstad Drengene fra Angora: ”Ridder-problemer”: www.youtube.com/watch?v=XvKQQ_nqICY</p> <p>Skriftligt arbejde: Udvælg et citat fra artiklen ”Det moderne menneske skammer sig for meget” og beskriv, hvorfor du synes citatet er vigtigt.</p> <p>Mundtligt arbejde: Gruppearbejde og powerpoint-præsentationer over analyse og fortolkning af udvalgte fokusområdet i Blixens ”Kongesønnerne”.</p>
Omfang	20 lektioner
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Læse, analysere og fortolke folkeviser med fokus på komposition, syrebadsteknik, psykologisk/realistisk tolkning, symboler og genrebeskrivelse. • I har opøvet kendskab til middelalderlig litteratur og samfundsstruktur. Herunder slægts- og skam-kultur i middelalderen, med perspektivering til artikel omkring det nutidige moderne menneskes skam. • Kendskab til de forskellige genrer; trylleviser, ridderviser, skæmteviser og historiske viser. • Bevidsthed om fortællestil og sprog i folkeviserne/stiltræk og kendskab til syrebadsteknik i de episke digte. • Vi har arbejdet med både med realistisk og psykologiske tolkninger af viserne. • Forskellen på folkeeventyr og kunsteventyr. • Perspektivere til teksternes samtid og vores nutid
Væsentligste arbejdsformer	<p>Vi har arbejdet med at få kendskab til Middelalderen og folkeviserne som genre gennem både individuel læsning, læreroplæg og forklaring af begreber for medkursist. Vi har arbejdet med at analysere tekster på holdet og i grupper. I har arbejdet projektorienteret med at sætte jer ind i større mængde stof omkring Middelalderen og præsentere dette via matrixgrupper til medkursister. I har arbejdet kreativt i grupper med digitale produktioner og præsentationer af folkevisen ”Jomfruen i Fugleham”. Forløbet sluttede med quiz over forløbet.</p>

Titel 7	Oplysningstid og Romantikken Litterært, sprogligt og mediefagligt emne
Indhold	<p>Oplysningstid</p> <p><u>Litteratur</u> Barbara Kjær-Hansen & Tinne Serup Bertelsen: <i>Litteraturhistorien – på langs og på tværs</i> (2012) om oplysningstiden og oplysningstidens genrer, om Holberg og hans karakterkomedier.</p> <p>Ole Schultz Larsen: <i>Håndbog til danske</i> (2017) om filmiske virkemidler og medieanalyse; om klipping, billedbeskæring, lyd, dramaturgi.</p> <p><i>Papir</i> om Drama og Ludvig Holbergs karakterkomedier</p> <p>Fælles medieværk: Historisk spillefilm ”En kongelig affære”, 2012 Ludvig Holberg: uddrag 2. og 3. akt af komedien ”Jeppe på Bjerget”, 1722 Immanuel Kant: uddrag s. 82-83 af ”Hvad er oplysning?”, 1784</p> <p><u>Film/klip</u> Klip om oplysningstiden fra www.litthist.systeme.dk</p> <p>Mundtlige øvelser: Oplæsning af Holbergs komedie med uddeling af roller.</p> <p>Skriftlige øvelser: I skrev et kort analyserende oplæg om fornuft og karakterkomedier i oplysningstiden med analyse og fortolkning af ’Jeppe på Bjerget’</p> <p>Romantik</p> <p><u>Litteratur</u> Barbara Kjær-Hansen & Tinne Serup Bertelsen: <i>Litteraturhistorien – på langs og på tværs</i> (2012) om Romantikken; om livssyn, nationalromantik, universalromantik, romantisme.</p> <p>H.C. Andersen ”Et blad fra Himmelen” (eventyr) 1853 N.F.S. Grundtvig ”Oplysning” (salme), 1839 St. Steensen Blicher ”Præludium” (digt), 1838 Adam Oehlenschläger ”Guldhornene” (episk digt), 1803 Emil Aarestrup: <i>På sneen</i> (digt), 1838</p> <p><u>Malerier:</u> Caspar David Friedrich <i>Der Wanderer über dem Nebelmeer</i>, 1818 Martinus Rørbye <i>Kirurgen Christian Fenger med hustru og datter</i>, 1829 P.C. Skovgaard <i>Bøgeskov i maj. Motiv fra Iselingen</i>, 1857</p> <p><u>Film/klip:</u> <i>En bid af historien</i>, udsendelse på TV2 om romantikken.</p> <p>Mundtlige øvelser: En mundtlig fremlæggelse med fokus på at analysere H.C. Andersen: <i>I Danmark er jeg født</i>, Natasja: <i>I Danmark er jeg født</i>, DR-pigekestens indspilning af sangen + video. Kursisterne laver power point over deres forståelse af, hvad Danmark er.</p>

	<p>Skriftlige øvelser: Skriveøvelse, hvor kursisterne er vandringsmanden på Casper David Friedrichs maleri; beskriv det I ser og de følelser, det vækker i jer.</p> <p>Skriftlig aflevering: Et analyserende artikel om Romantikken; analyse og fortolkning af eventyret ”Et blad fra Himmelen” med perspektivering til ”Guldhornene”.</p>
Omfang	37 lektioner
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • I har arbejdet med dramaet og dramaets genretræk. • I har fået kendskab til Oplysningstiden, og hvordan fornuften spiller en central rolle for tiden med slogan som ”tænk selv” • Vi har lært om, hvordan tidens litteratur både ”gavner og fornøjer” • I har arbejdet med begrebet dualisme og monisme som verdensopfattelse i romantikken • I har lært om digteren som det romantiske geni • I har lært om romantikkens understrømninger: nyplatonisme, universalromantik, nationalromantik, romantisme • I har lært om, hvordan den kollektive danske identitet redefineres i perioden omkring romantikken • I har læst og analyseret digte fra romantikken, herunder har I arbejdet med metaforerne besjæling og personificering samt billedsprog • Vi arbejdet med perspektivering til tekster fra andre forløb
Væsentligste arbejdsformer	I har arbejdet selvstændigt og i grupper med analyse og fortolkning af tekster og skriveøvelser. I har arbejdet i grupper og i par med diskussion og analyse og fortolkning, og vi har arbejdet introducerende og opsamlende på klassen med diverse begreber fra begge litterære perioder og har haft klasses Diskussioner.